HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

עקירה משום פסח לכך בשתיקה פסול: **והוא שקרבה וכו'.** למתמימין קאי הא דתנן מותר מזיר לנדבה דוקא שקרב החטאת לבסוף שהמזיר מביא ג' בהמות חטאת ועולה ושלמים וכשקרב החטאת לבסוף ה"ל מותר וכאלו אין עדיין הן מעורבין בתוכו וילכו ליס המלח לא נהנין ולא מועלין עדיין הן מעורבין בתוכו וילכו ליס המלח לא נהנין ולא מועלין בכולו ואין מועלין בכולו ואין מועלין במקצתן **חטאת ילכו ליס המלח לא נהנין ולא מועלין והשאר רועה להביא בהן עולה יביא שלמים יביא ומועלין בכולו ואין מועלין במקצתן ר"ש דמעילה.** וה"פ לאין מועלין במקצתן דלמא דמי שלמים נינהו ואין מועלין בשלמים: **ולא אמר אם מה יפלו לנדבה.** כמותר חטאת והיינו כרב חסדא: **שאין לך נאה וכו'.** שלא מצינו שיהא לאחר קרב בפני עצמו: **שאין לך נזירות נאה כלא נאה.** דמתחלה בשקיבל נזירות על עצמו נתחייב להביא לאחר משל עצמו: **לפוס כן.** כמו לפיכך: **סברין מימר.** סברוה בני הישיבה לומר היינו מותר לחמו היינו מותר נסכיו דשניהן ירקבו: **קדשי קדשים אינון.** וקדשי קדשים מותרן לנדבה: **אהן דאמרן.** הא דאמרן דסובר ר"מ דמותר לאחר לאחר בוקא הוא דירקב אבל מותר נסכים לא דקדשי קדשים הן: **ת"ל יפלו לנדבה.** דשקלים לקדשי קדשים באין: **ר"א אומר יפלו לנדבה.** ועשירית האיפה דכתיב בה חטאת:

הלכה ה מתני' מוסר שבויס. אם גבו לדקה לצורך פדיון שבויס ומיתותר ישמרוס עד שיפדו בהס שבויס אחרים אבל אם פירסו לשבוי זה זכה אותו השבוי במותר: **מוסר עני.** אם גבו מעות לקנות לו מלבוש ונתותר נותנין המותר לאותו עני: **מוסר המתים.** אם גבו מעות לצורך קבורת מת אתה המותר לקבורת מתים אחרים אבל לא למת זה המותר ירושיו דאחווי אחיל המת זלותיה לגבי ירושיו: **יהא מונח עד שיבוא אליהו.** משפקא ליה אי מחיל המת זלותיה לגבי יורשיו או לא הלכך יהא מונח: **נוגין לו נפש על קברו.** פשיטא ליה לר' מתן דלא מחיל הלכך בוגים לו מלבה על קברו מאותו מותר שכבר זכה בו המת: **גמ' גבו לו.** לגרבי המת שבברו שאין לו גרבי קבורה ומצלא שיש לו: **מוסר המת ליורשיו.** ואף זה למותר המת דמיא והרי הוא ליורשיו: **הגע עצמך.** אמור לנפשך דלא דמיין שהמותתין לא כיוון אלא לזכות להמת וכיון שיש לו לא זכה בו המת מעולם ואין יורשיו בו הלכך מחזירין אותו להותתים אם אפשר או מניחין לצורך מתים אחרים: **א"ל.** ר' ירמיה בבעם על שהשיב על דבריו הלא אין אתה יודע אלא מה שאמרתי לך ודבר זה לא אמרתי לך ומתא לך להשיב: **אין פודין שבוי בשבוי.** אם גבו מעות לצורך שבוי זה אסור לשנותו לצורך שבוי אחר ואפילו השני עדיף מהראשון: **ואין נוגין בעלים בעלים.** אם גבו מעות לקנות בהן עלים זה אסור לשנותו לקנות בהן עלים אחר: **ואין ממחין ביד פרנסין.** והן הגבאין לעשות כך לשנות הצדקות למה שהריכין אותן ביותר המעיקרא אדעתא דהכי נתנו אם יצטרכו אישנו אותן הגבאין: **דבריהן.** שאומרין דבר הלכה משום זהו זכרונן: **ר"י הוה מסמיך.** לפי שבעל בשר היה הולך והשען על אדם אחר בהליכתו: **ת"ל הוה מסמיך והוזל על ר"ח בר אבא.** והוה ר"א רואה ר' יוחנן עובר וטוען עצמו בפניו שלא ידאנו: **תרתין מילין וכו'.** שני דברים רעים עשה ר"א זה שעלה מבבל במאי דטמן עצמו אדא בשולה גרלה שאין זה כבודו שיאבל בשלומי ועוד גדולה מזו גרלה שאינני כדאי לדבר עמו לכך הוא מטמר עצמו: **כך.** המעבר בבבל שהקטן אינו שואל בשלום הגדול מפני כבודו של הגדול שהן מקיימין הך קרא דאזיל ערים ונחבאו וגו': **ת"ל ר' יעקב מהו למיעבר קמי.** כלום שאמו אדורא: **ת"ל.** ר"ש מה אתה חולק ליה כבוד שאין אתה רואה לעבור לפניו אלא אתה עבור לפניו וסמי עיניו: **ת"ל.** רבי יעקב ת"ל שפיר עביד ר"א דלא עבר לפניך כיון דהיגיון לאין הקטן שואל בשלום הגדול דין הוא שיטמר אפיו: **ועוד עבד וכו'.** ת"ל רבי יוחנן לר' יעקב ועוד אחת עשה לי ר"א הבבלי הזה שאמר דבר הלכה ששמע ממני ולא אמרה משמי: **נגנר שיש בראשו גלוסטרא.** שראשו עב וראוי לשחיקת הסומים ולשאר תשמיש

אמר והוא שקרבה חטאתו בסוף אבל אי קרבו שלמים בסוף מותרן שלמים א"ר זעירא [א]אפילו קרבו שלמים לבסוף הלכה[ב] [א]אחת היא בנזיר שתהיה מותרה נדבה מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייע לרבי זעירא (אפילו) אלו הן מעות סתומין כל שדמי חטאת [ב]מיתות מעורבות בהן ואפ' הפריש דמי חטאת[ג] מתוכה מעות סתומין הן מתניתא מסייעא לרב חסדא [ג]אלו[ד] [ה] לחטאתי [ב]והשאר לשאר נזירותי ומת [ג]מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן ולא אמר אם מת יפלו לנדבה רב חסדא אמר [ד]מותר לחמו של נזיר יורקב א"ר יוסי ויאות להקריבו בפני עצמו אין את יכול שאין לך לחם קרב לעצמו להקריבו עם נזירות אחרת אין את יכול שאין לך נזירות באה בלא לחם לפום כן צריך מימר מותר לחמו של נזיר יורקב סברין מימר הוא לחמו הוא מותר נסכיו [א]אמר רבי יוסי בר רבי בון מותר נסכיו קדשי קדשים אינון [ה]ויפלו לנדבה [ד]על דעתיה דרבי יוסי [ב]בר רבי בון שמואל אליבא דרב חסדא במותר [ג]נסכים ורבי חייא (חסדא) ורבי אלעזר שלשתן אמרו דבר אחד רבי חייא (חסדא) אהן דאמרן שמואל דאמר רבי יוסי עד דאנא תמן שמעית קל רבי יהודה שאיל לשמואל הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה [ה]רבי אלעזר אומר מותר עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח רבי אלעזר אומר יפלו לנדבה:

הלכה ה מתני' [1]מותר שבוים לשבוים מותר שבוי לאותו שבוי מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר [ד] המתים למתים מותר המת ליורשיו רמ"א מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו: **גמ'** [ב] גבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו ר' ירמיה סבר מימר מותר המת ליורשיו אמר ליה רבי אידי דחוטרא הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה אמר ליה אנא לא אמרית את מנן לך תני בשם רבי נתן מותר המת יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זילוף על גבי מטתו תני[ג] אין פודין שבוי בשבוי ואין גובין טלית בטלית [1]ואין ממחין ביד פרנסים לכך תני[ד] רשב"ג אומר [ג] [ה]אין עושין נפשות לצדיקי' דבריהם הן הן זכרונן רבי[ד] יוחנן הוה מסמיך [ה]ואזל עאל ר' חייא בר אבא והיה רבי אליעזר חמי ליה וממטר ליה מקמיה ואמר הלין תרתי מליהון הדין בבלאה עביד ביה הדא דלא שאיל בשלומיה וחדא מיטמר א"ל רבי יעקב בר אידי כך נהיגין גבהון דזעירא לא שאיל בשלומיה דרבה דאינון נהגון ומקיימין [1]ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו אמר [ה] למיעבר [ה]קמי דאדורא צלמי א"ל מה את פליג ליה יקר עבור קמוהי וסמי עיניו א"ל יאות ר' אליעזר עביד דלא עבר קמך ועודה[ד] עביד הא בבלאה דלא אמר שמעתא משמיה נבנסו לפניו רבי אמי ור' אסי אמרו לו ר' [ו] כך היה מעשה בבית הכנסת של טרסיים בנגר שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו רבי

ומחלקו בו אם מותר להשתמש בו בשבת לגעול בו הלכה ר"א אומר מזכרי כבשים בלבד יש אשם בא מגבולי מין זו ויש אשם בא מן הקטנים דהיינו אשם נזירות היה כבש בן שנה ואשם מעילות ואשם תלוי וגזילות בהם כתיב אל והוא בן שתי שנים שילכך ליקח למיגרס הכא ואשם אינו בא אלא מן האילים דהא אשם מזיר היה בא כבש בן שנה אלא גרסינן אינו בא אלא מן הכבשים דמתמעט עזים דכתיב ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים. ובק"ע נדחק בסוגיא זו לפרש מ"ש הרי עולה כו' הרי אשם כו' בדרך דמוק בתנם: **ה"ג אלו הן מעות סתומין כל שדמי חטאתם מעורבין בהן אפילו כו'.** עיין בזיר כ"ו א' ועיין תוס' ד"ה אמר רבא וא"ת ד"ה ואך בריתם בנבלי שם ובריתם זו ליתא שם בתוספתא דמזיר ודמעילה שלפנינו: **ה"ג אלו לחטאתי כו'.** עי' תוס' שם ד"ה תניא כו': הלכה ה **גבו לו בחזקה שא"ל ונמצא שיש לו ר' ירמיה כו' דלא כוונן אלא כי.** עיין בפירושי ועוד ים לפרש לדיקן שיהבה הוא ואחר עוהר אחר מ"ר ממנו הוא משא"כ הכא דלא זכה כלל. וכ"מ בין ב' הפי' שגבו לצורך עני או שבוי ג' בעות היה בחוים אחים אחר שעדיין לא פדו ולא נתנו לו ואח"כ מת. דלה"ט דתליא בזכיה כבר זכה ומגיע ליורשים ולה"ט דלא כונן אלא ליה ולא אינו בעולם ולא נעשית המצוה לא יותן ליורשים והנו קבלת תשובת הרמ"ם בכלל ל"ב סי' ו' דדעת הטוש"ל כמין בפי' הב' ודעת הרמ"ם בפי' הא' וב' הדעות בטוש"ע יו"ד סי' רנ"ב ס"ו והיינו הגאון ל"ע בביאורו שם ס"ק י"ד ט"ו ליין ב' הדעות וכתב תמילה לדעה דהם אל יורשיו מטעם דמותר המת כו' והיינו ע"כ מטעמא דזיכה. וסבבת הב' כתב ס' הרמ"ם בקלקה דדוקא היכא שנעשית המצוה שנגנית הממון בשבילה והותר משא"כ כה"ג אמדבר בעמיהה דלהכי לא התנבדו וע"ש מביא כל הירושלמי ולא ניחא ליה לפרש ב' הדעות. דסי' לשטוה ס"ל לפסוק כרבי ירמיה משום דמסקיק ל"ל אצא לא אמרית את מנן לך ודחה למ"ה הגע כו' וא"כ הלכה כר"י. משום דמשמע ליה הסוגיא דקאמר סבר ר' ירמיה כו' ותפ"ג דדחי' וא"ל אצא כו' לא קפיד רק על שהשיב על דבריו כן והרמ"ם שם לא הביא סוגיא זו עלן זה רק מ"ש ותין ממתין ביד הפרנסים בכך והיינו הגדול הוא לתפסר לה בסוגיא זו ולכן לא הביא דבריו הלי ל"ל אצא כו' כמ"ל: **דזעירא לא שאיל בשלומיה כו'.** והוא מלד המסידות לקיים ומורא רבך כו' נהגו כן אבל ע"פ דין שרי ומ"ש בברכות כ"ו ב' והנותן שלום לרבו כו' היינו שאינו אומר שלום עליך רבי ומורי כדפירש"י שם דהא בדש"ד דמזיר ובב"ק ע"ג ב' אמריגן כדי שלאלת תלמיד לרב. וכ"ה בהמ"ם ס"פ מהמ"ת הלכה ה' ובטוש"ע

ג) מזיר כה ה, **ב)** מיתות, **ג)** עיין מזיר כו ב, **ד)** [תוספתא ס"פ] מנהדרין מה ה, **ה)** (מנהדרין מה ה) תוספתא ס"פ, 1) ב"ר פרשה פב, 1) ברכות ס"ב הלכה ה מו"ר פ"ג הל"ז, **ח)** ליה, **ט)** יבמות לו ב,

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פרק ט מזגירות הל"ח:
ל ב מיי' שם הל"ו:
לא ג מיי' פרק ד ממעילה הל"ג:
לב ד מיי' פרק ה מפסמ"ק הל"מ:
לג ה מיי' שם:
לד ו מיי' פרק ט ממע"ע הלכה יח והל"ז טוש"ע יו"ד סימן רנג סעיף ו וסימן שו סעיף ח:
לה ז מיי' שם טור שו"ע שם:
לו ח מיי' פרק ד מאבל הלכה ד:

נוסחת הבבלי

(א) תו"י בר ביזנין כו': **(ב)** בר ביזנין אלוכה דר"מ כו': **(ג)** נסכים שמואל ורב חסדא ור"א שלשתן כו' רב חסדא הדא דהכא שמואל דאמר רב אמי כו' ר"ל דתניא מותר כו': **(ד)** ואזיל על ר"ח כו' ר' אלעזר כו' שמואל אמר כו': **(ה)** קמי דאדורא ת"ל כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג הלכה היא בנזיר וכו' ומלא אחת מיותר: **[ב]** מלא מיתות מיותר ול"ל כל שדמי חטאתו מעורבין בהן וכו': **[ג]** ה"ג אלו לחטאות והשאר לשאר מזיר ומת דמי חטאת אלו ליס המלח והשאר יביאו אלה עולה ואלו שלמים ומועלין בכולן ואין מועלין במקצתן וכ"כ גי' הרא"ש: **[ד]** ה"ג ע"ד ל' יוסי בר בון ושמואל ר"ח ור"א שלשתן אמרו דבר אל"ג ר"ל שמתחים נמתק: **[ה]** ל"ל ר"ל דאיתמר: **[ו]** ל"ל לא כך היה המעשה:

ציון ירושלים

ואין ממחין ביד הפרנסים. עי' ע"ר פ"ק דב"ב ובשו"ת אא"ז ש"ל סימן סו: נהגון בבן דזעירא לא שאל בשלמא דרבה. עיין שו"ת פמ"א מ"ה בהקדמתו ובמיבורי יד שאול סימן רמב בתרמי הדברים בתורה:

גליון הש"ם

[א] עי' ק"ע ולא דק בלשני' ול"ל יביא בחליו עולה וחליו שלמים וכן הוא בס"ם וברמב"ם ועי' בתוס' מזיר דף כה ע"א ד"ה יפלו ודף כו ע"ב ד"ה תניא: **[ב]** עי' בב"י יו"ד סימן רנג בסה"ם וא"ש הרא"ש וא"ע. ועיין בבאורי הגר"א ביו"ד שם: **[ג]** עי' תוס' ערובין דף נג ע"א ד"ה ובגדים ועי' שו"ת הריב"ש סימן תכא:

משנת אליהו

ע"פ מ"ש הרמב"ם פ"ש מהל' מעה"ק הלכה עשירית האשם אין בא אלא מזכרי כבשים בלבד יש אשם בא מגבולי מין זו ויש אשם בא מן הקטנים דהיינו אשם נזירות היה כבש בן שנה ואשם מעילות ואשם תלוי וגזילות בהם כתיב אל והוא בן שתי שנים שילכך ליקח למיגרס הכא ואשם אינו בא אלא מן האילים דהא אשם מזיר היה בא כבש בן שנה אלא גרסינן אינו בא אלא מן הכבשים דמתמעט עזים דכתיב ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים. ובק"ע נדחק בסוגיא זו לפרש מ"ש הרי עולה כו' הרי אשם כו' בדרך דמוק בתנם: **ה"ג אלו הן מעות סתומין כל שדמי חטאתם מעורבין בהן אפילו כו'.** עיין בזיר כ"ו א' ועיין תוס' ד"ה אמר רבא וא"ת ד"ה ואך בריתם בנבלי שם ובריתם זו ליתא שם בתוספתא דמזיר ודמעילה שלפנינו: **ה"ג אלו לחטאתי כו'.** עי' תוס' שם ד"ה תניא כו': הלכה ה **גבו לו בחזקה שא"ל ונמצא שיש לו ר' ירמיה כו' דלא כוונן אלא ליה.** עיין בפירושי ועוד ים לפרש לדיקן שיהבה הוא ואחר עוהר אחר מ"ר ממנו הוא משא"כ הכא דלא זכה כלל. וכ"מ בין ב' הפי' שגבו לצורך עני או שבוי ג' בעות היה בחוים אחים אחר שעדיין לא פדו ולא נתנו לו ואח"כ מת. דלה"ט דתליא בזכיה כבר זכה ומגיע ליורשים ולה"ט דלא כונן אלא ליה ולא אינו בעולם ולא נעשית המצוה לא יותן ליורשים והנו קבלת תשובת הרמ"ם בכלל ל"ב סי' ו' דדעת הטוש"ל כמין בפי' הב' ודעת הרמ"ם בפי' הא' וב' הדעות בטוש"ע יו"ד סי' רנ"ב ס"ו והיינו הגאון ל"ע בביאורו שם ס"ק י"ד ט"ו ליין ב' הדעות וכתב תמילה לדעה דהם אל יורשיו מטעם דמותר המת כו' והיינו ע"כ מטעמא דזיכה. וסבבת הב' כתב ס' הרמ"ם בקלקה דדוקא היכא שנעשית המצוה שנגנית הממון בשבילה והותר משא"כ כה"ג אמדבר בעמיהה דלהכי לא התנבדו וע"ש מביא כל הירושלמי ולא ניחא ליה לפרש ב' הדעות. דסי' לשטוה ס"ל לפסוק כרבי ירמיה משום דמסקיק ל"ל אצא לא אמרית את מנן לך ודחה למ"ה הגע כו' וא"כ הלכה כר"י. משום דמשמע ליה הסוגיא דקאמר סבר ר' ירמיה כו' ותפ"ג דדחי' וא"ל אצא כו' לא קפיד רק על שהשיב על דבריו כן והרמ"ם שם לא הביא סוגיא זו עלן זה רק מ"ש ותין ממתין ביד הפרנסים בכך והיינו הגדול הוא לתפסר לה בסוגיא זו ולכן לא הביא דבריו הלי ל"ל אצא כו' כמ"ל: **דזעירא לא שאיל בשלומיה כו'.** והוא מלד המסידות לקיים ומורא רבך כו' נהגו כן אבל ע"פ דין שרי ומ"ש בברכות כ"ו ב' והנותן שלום לרבו כו' היינו שאינו אומר שלום עליך רבי ומורי כדפירש"י שם דהא בדש"ד דמזיר ובב"ק ע"ג ב' אמריגן כדי שלאלת תלמיד לרב. וכ"ה בהמ"ם ס"פ מהמ"ת הלכה ה' ובטוש"ע